

SZKOLENIE DOWÓDCÓW OSP

TEMAT 3: Działania gaśnicze

Autor: Piotr P. Bielicki

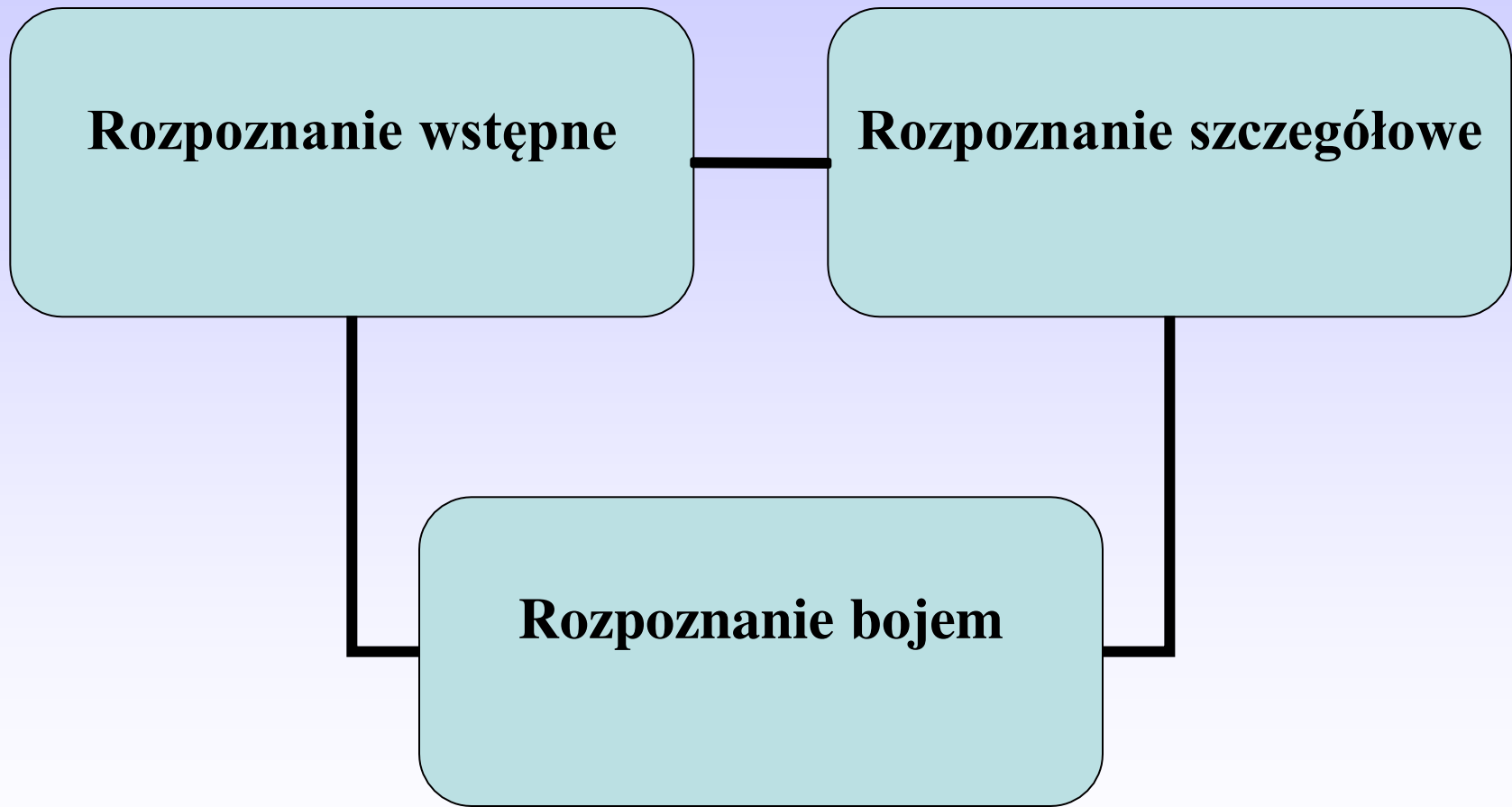
Prezentacja: Piotr Hegyi

Rozpoznanie sytuacji pożarowej

Rozpoznanie jest to zorganizowane, **aktywne i ciągłe** działanie prowadzące do uzyskania informacji co do warunków zdarzenia. Musi ono poprzedzać każde działanie ratownicze na miejscu zdarzenia.

Rodzaje rozpoznania

- **Rozpoznanie wstępne** – ogólne rozpoznanie w stopniu pozwalającym na ocenę sytuacji i podjęcie decyzji. Realizowane jest przed podjęciem zasadniczych działań ratowniczo-gaśniczych.
- **Rozpoznanie bojem** – połączenie rozpoznania wstępnego z równoczesnymi działaniami ratowniczo-gaśniczymi. Charakterystyczne dla pierwszych pododdziałów. Uzupełnione następnie rozpoznaniem szczegółowym.
- **Rozpoznanie szczegółowe** – rozpoznanie prowadzone podczas działań ratowniczo-gaśniczych. Pozwala na ocenę skuteczności podjętych przedsięwzięć, śledzenie zmian w sytuacji, korektę decyzji.

Rozpoznanie wstępne

- co i gdzie się pali, miejsce pożaru i rodzaj palącego się materiału,
- czy występuje zagrożenie dla ludzi, zwierząt i mienia o szczególnym znaczeniu,
- czy i jakimi sposobami i środkami można podjąć gaszenie,
- jakie jest natężenie pożaru i w jakim kierunku pożar może się rozprzestrzeniać.

Rozpoznanie szczegółowe

- w jakim kierunku pożar się rozprzestrzenia i gdzie występuje największa intensywność spalania,
- wobec zagrożenia ludzi – jak można skutecznie udzielić im pomocy,
- czy występują inne niebezpieczeństwa jak np. wybuchu, zawalenia konstrukcji budowlanej itp.,
- jaka jest skuteczność prowadzonych działań i czy zgromadzone na miejscu akcji siły i środki są wystarczające,
- czy konieczna jest korekta podjętych działań ratowniczych.

Rozpoznanie ratownicze

- ile osób znajduje się w zagrożeniu,
- wiek zagrożonych i ich stan psychofizyczny,
- przypuszczalne miejsca pobytu ludzi,
- rodzaj zagrożenia.

Rozpoznanie wodne

- miejsce zlokalizowania zasobów wodnych,
- rodzaj zasobów (zbiorniki, ciekі lub ujęcia),
- zapas wody lub wydajność punktu,
- możliwość poboru wody,
- odległość od miejsca pożaru i drogi dojazdu lub dojścia.

Rozpoznanie budowlane

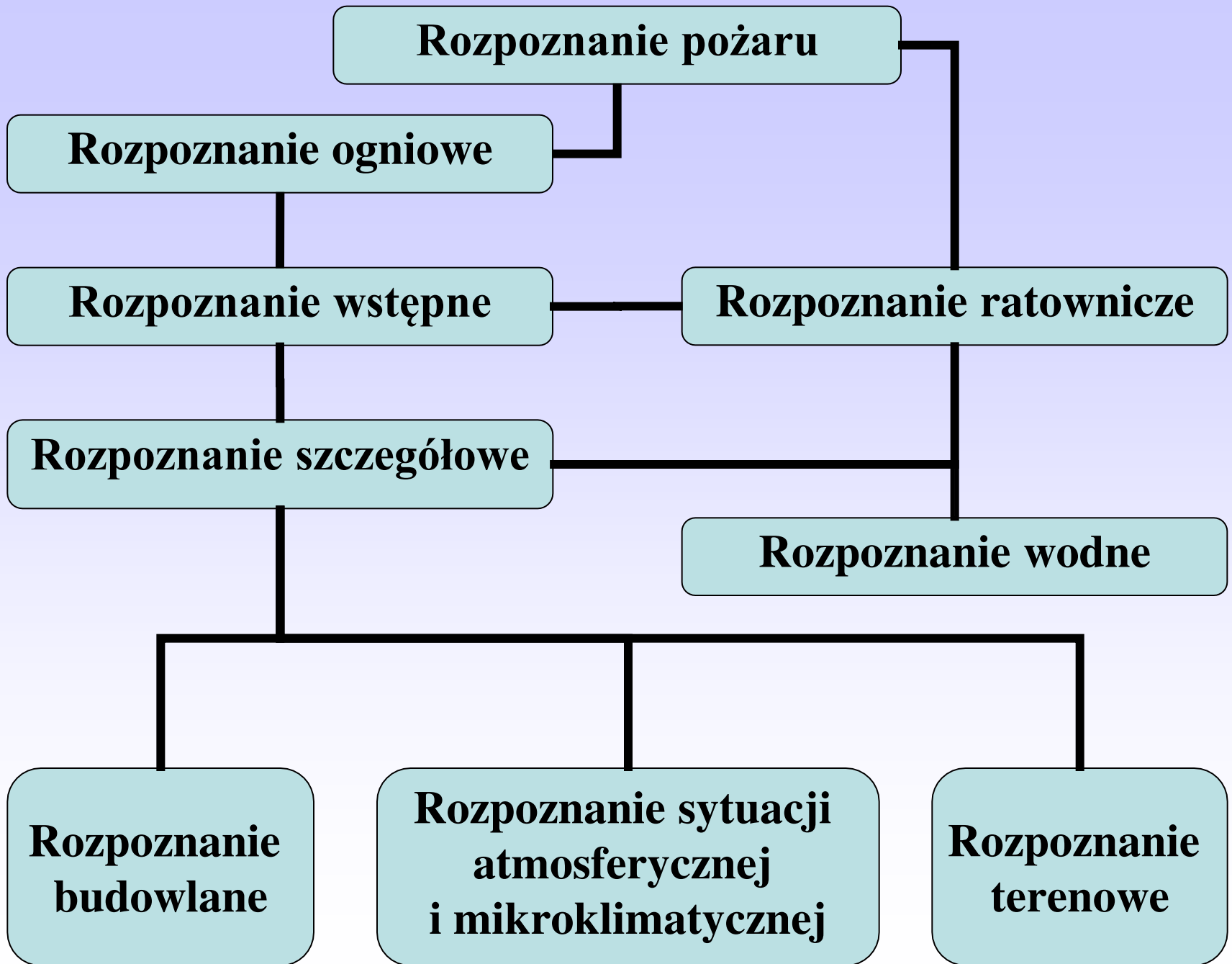
- możliwość rozprzestrzeniania się pożaru,
- występowanie elementów mogących powstrzymać pożar, podział na strefy pożarowe,
- odporność ogniowa elementów konstrukcji i ich obciążenie,
- rozkład pomieszczeń i dróg komunikacyjnych,
- istnienie i możliwość wykorzystania stałych i półstałych elementów ochrony obiektu.

Rozpoznanie terenowe

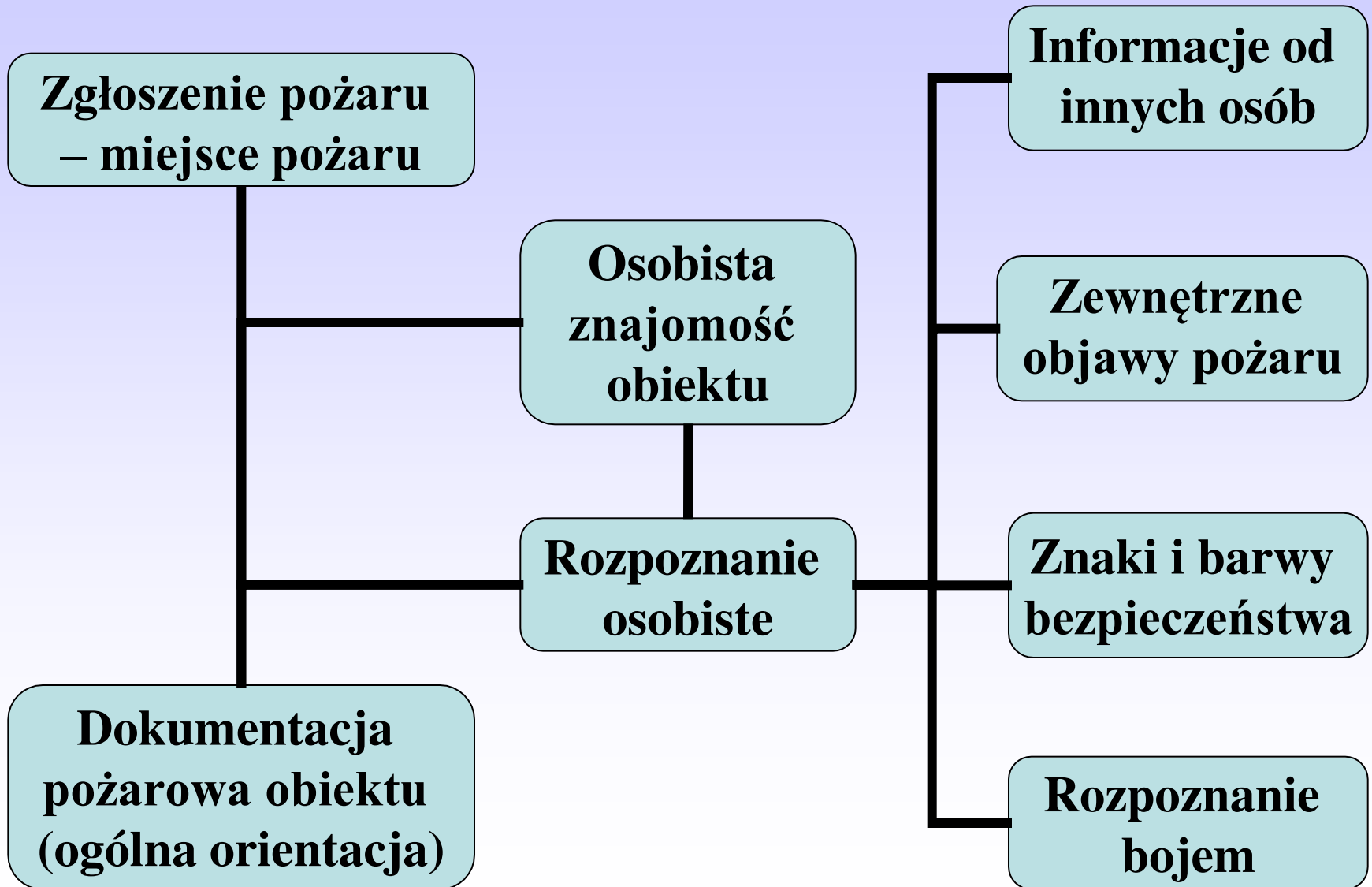
- występowanie przeszkód utrudniających podjęcie działań,
- stan i drożność dojazdów do obiektu,
- różnice wzniesień terenowych,
- możliwość prowadzenia linii węzowych,
- konieczność zabezpieczenia lub wstrzymania ruchu na drogach.

Rozpoznanie sytuacji atmosferycznej i mikroklimatycznej

- siła i kierunek wiatru oraz ruchów powietrza przegrzanego i ich wpływ na sytuację pożaru,
- temperatura otoczenia i środowiska pożaru,
- opady atmosferyczne i wilgotność powietrza w środowisku pożaru.

Źródła informacji dla ratowników

Ogólne zasady prowadzenia rozpoznania

- Decyzję o wyborze strony obiektu, od której rozpocznie się rozpoznanie podejmuje dowódca zastępu wskazując obszar penetracji lub sam prowadząc patrol rozpoznania.
- Wewnątrz obiektu o wyborze drogi najczęściej zdecyduje układ przejść komunikacyjnych lub rozkład pomieszczeń albo też punkt o szczególnym znaczeniu jak np.:
 - miejsce zagrożenia ludzi,
 - główny kierunek rozprzestrzeniania się pożaru,
 - miejsca szczególnie niebezpieczne pożarowo,
 - miejsca przewidywanego głównego kierunku działań itp.

PAMIĘTAJMY

- **nie wolno stawać na wprost wyjścia,**
- **wszelkie przejścia otwieramy jeżeli przygotowani jesteśmy do podania środków gaśniczych.**

Ocena sytuacji pożarowej

Ocena sytuacji to analiza stanu i określenie konsekwencji wynikających z rozwoju i rozprzestrzeniania się pożaru, skutków katastrof, klęsk żywiołowych i innych występujących zagrożeń, przez kierującego działaniami ratowniczymi (lub sztab akcji), po przeprowadzeniu rozpoznania.

Ocena dotyczy szczególnie:

- rozmiaru zagrożenia dla otoczenia, ludzi, zwierząt, mienia,
- możliwości gwałtownej zmiany sytuacji wobec np. niebezpieczeństwa wystąpienia wybuchu lub zawalenia,
- dynamiki rozwoju i szybkości rozprzestrzenia się pożaru,
- możliwości i kierunków dalszego rozprzestrzeniania się pożaru,
- w jakim stopniu zadymienie lub substancje toksyczne mogą komplikować sytuację i utrudniać prowadzenie działań ratowniczych,
- jaka jest efektywność dotychczasowych działań.

Ocena możliwości działania polega na określeniu wydajności i przydatności sił i środków zgromadzonych na terenie akcji, po ustaleniu wielkości zaistniałego zagrożenia, a następuje ona po ocenie sytuacji.

Porównujemy to czym dysponujemy do tego co może zdarzyć się w najbliższym i dalszym czasie, pamiętając o dynamice zdarzeń i przewidując je.

Ocena ta, w prawidłowo przebiegającym procesie decyzyjnym stanowi podstawę do zadysponowania na miejsce zdarzenia dalszych sił i środków.

Ocena możliwości działania staje się punktem wyjścia do podjęcia **zamiaru taktycznego** i musi pozwolić na sformułowanie odpowiedzi na pytania:

- Czy siły i środki przybyłe do akcji są wystarczające?
- Ile czasu zajmie przybycie dodatkowych sił?
- Jakie rozmiary przyjmie zdarzenie do czasu przybycia wymaganej ilości sił i środków?
- Czy wystarczające są zasoby środków gaśniczych?
- Czy istnieją dodatkowe zagrożenia i czy potrzebna jest pomoc innych służb ratowniczych?
- Jak zorganizować działania w danej fazie zdarzeń, by ograniczyć możliwość eskalacji zagrożenia?

Zamiar taktyczny

Zamiar taktyczny to koncepcja osiągnięcia celu końcowego, a wcześniej celów pośrednich.

Podejmowany jest on na podstawie ciągłego rozpoznania, oceny sytuacji i oceny możliwości działania w tym momencie, jak i w czasie dalszym, po przybyciu kolejnych sił i środków lub po ewentualnej zmianie sytuacji.

Cele, jakie mamy do osiągnięcia:

1. Rozpoznanie zdarzenia.

2. Ratowanie ludzi.

3. Zapewnienie bezpieczeństwa dla otoczenia.

4. Działania obronne (gdy siły i środki są niewystarczające dla ugaszenia pożaru może to być jedyna skuteczna forma działania, podjęta, być może, w formie działań połączonych).

5. Lokalizacja pożaru

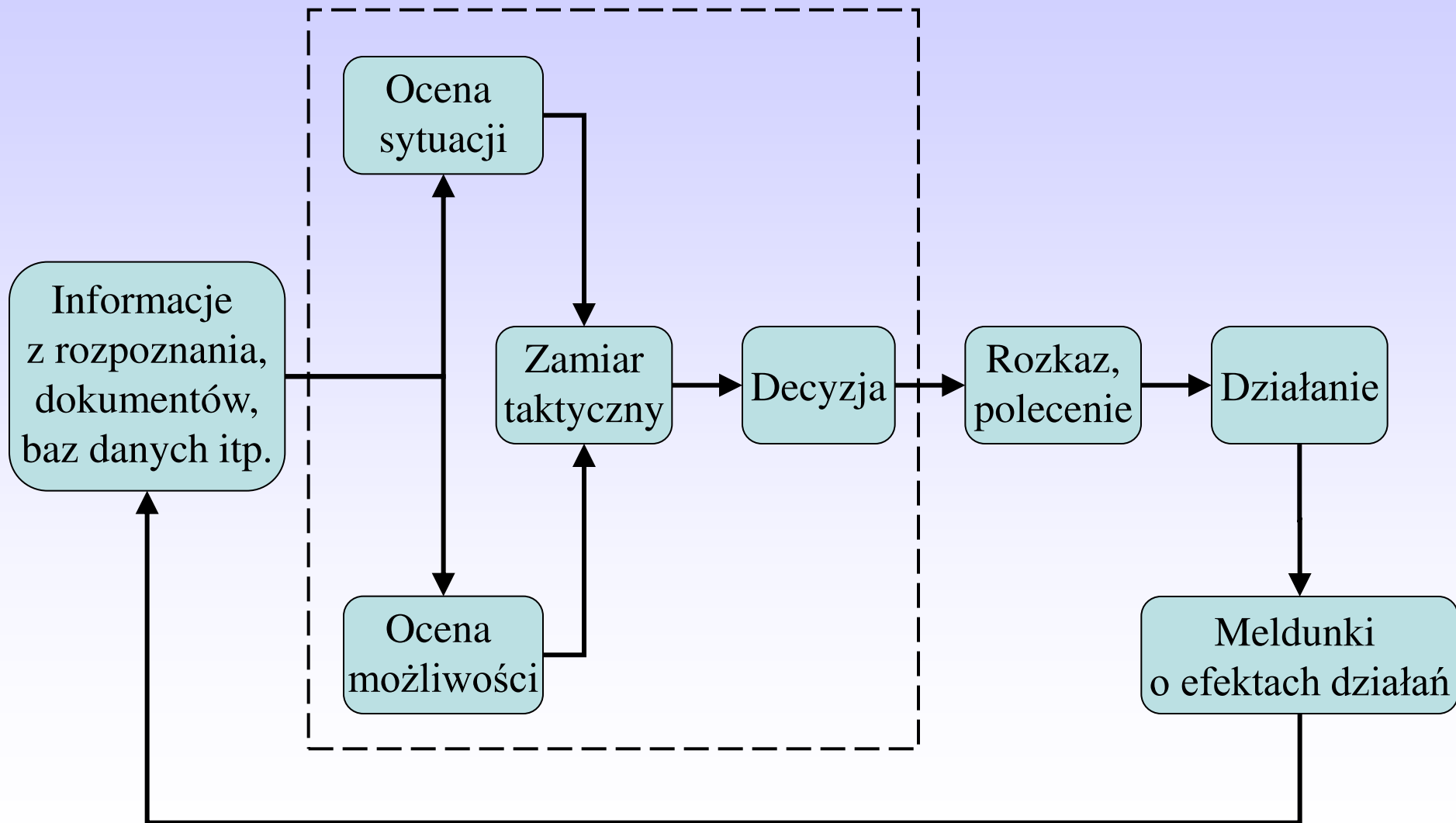
(przyrost powierzchni pożaru jest równy zeru lub wymagana intensywność podawania środków gaśniczych jest równa intensywności rzeczywistej).

6. Podjęcie intensywnych działań gaśniczych.

7. Zapobieganie zbędnym szkodom.
8. Zabezpieczenie ciągłości działań.
9. Stopniowe wycofywanie sił i środków.
10. Zabezpieczeniu pogorzeliska.

Przedstawiony tok myślenia pozwala dowódcy na
powzięcie decyzji

Mechanizm podejmowania decyzji

Natarcie

Metody natarcia:

- **natarcie pośrednie** – nasze działanie (w tym środki gaśnicze) kierujemy w przestrzeń w której ma miejsce pożar w celu umożliwienia dotarcia do ogniska pożaru, poprawienia warunków pobytu w pomieszczeniach (w przestrzeni) objętych pożarem,
- **natarcie złożone** – polega na oddziaływaniu zarówno na strefę gorących gazów (podsufitową) jak i na przedmioty palące się bądź gotowe do zapalenia, doprowadzając do ochłodzenia całej przestrzeni objętej pożarem,
- **natarcie bezpośrednie** – polega na aktywnym zwalczaniu ognisk pożaru, czyli podawaniu środków gaśniczych bezpośrednio w strefę spalania.

Obrona

Obrona – forma działania taktycznego polegająca na oddziaływaniu określonymi środkami na obiekty zagrożone pożarem.

Rodzaje obrony:

- **obrona bliższa** – działania obronne podjęte są w stosunku do obiektów zagrożonych bezpośrednio,
- **obrona dalsza** – działania obronne podjęte są w stosunku do obiektów zagrożonych pośrednio.

Zasady podejmowania działań w obronie

- Obrona musi być podjęta przede wszystkim na głównym kierunku rozprzestrzeniania się pożaru, szczególnie gdy istnieje niebezpieczeństwo, że pożar może przyjąć znaczne rozmiary.
- Obrona podjęta zostaje, gdy zagrożone są obiekty o znacznej wartości użytkowej, technologicznej, kulturowej czy materialnej.
- Obrona często ma wspierać natarcie poprawiając warunki pracy innym stanowiskom bojowym, chroniąc konstrukcje obiektów przed nadmiernym nagrzewaniem się i utratą wytrzymałości, wypierając i osadzając dymy.

Zasady podejmowania działań w obronie

- Działania obronne towarzyszą często działaniom ratowniczym i zadaniem ich jest wówczas ochrona przejść przed zadymieniem, nagrzewaniem czy pojawieniem się na nich płomieni.

Działania połączone

Działania połączone – to forma działań łączących natarcie z obroną, mająca na celu zmniejszenie szybkości rozprzestrzeniania się pożaru i obronę obiektów położonych bezpośrednio przy froncie pożaru, aż do stworzenia (bądź zaistnienia) warunków do likwidacji pożaru.

Działania skoncentrowane

Działania skoncentrowane – natarcie na ognisko pożaru

Etapy działań skoncentrowanych:

- gromadzenie i rozstawianie sił i środków na stanowiskach wyjściowych do natarcia z równoległe prowadzonymi działaniami obronnymi (najczęściej przez opóźnianie),
- skoncentrowane, zdecydowane i nieprzerwane natarcie wszystkimi przygotowanymi siłami i środkami.

Wykorzystano:

- Bielicki Piotr P., Rozpoznanie pożaru. CSPSP Częstochowa 2001.
- Bielicki Piotr P., Taktyka działań gaśniczych dla słuchaczy kursu kwalifikacyjnego szeregowych Państwowej Straży Pożarnej. Warszawa 2004.
- Burzyński Edward, Podejmowanie decyzji w działaniach taktycznych straży pożarnych. IWCRZZ Warszawa 1979.
- Gierski Edward, Efektywność dowodzenia. Firex Warszawa 1997.
- Kaliciecki Henryk, Podręcznik kierowcy mechanika straży pożarnych, IWCRZZ, Warszawa 1977.

Wykorzystano:

- Kamiński Andrzej, Sytuacje pożarowe, siły i środki niezbędne w działaniach taktycznych. SGSP Warszawa 1998.
- Konecki Marek, Król Bernard, Wróblewski Dariusz, Nowoczesne metody działań ratowniczo-gaśniczych. SGSP Warszawa 2003.
- Pulm Markus, Błędy w taktyce – duże straty (tłum. J. Kielin, A. Ludwig). FEiTR „Edura” Warszawa 2005.
- Skaźnik Marian, Metody ograniczania zagrożeń powodowanych przez dymy i gazy pożarowe. Mercor Gdańsk 1999.

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

